

GRADIVO ZA TEMATSKI SLOVAR SLOVENSКИH NAREČIJ: POMENSKO POLJE *KULTURNE RASTLINE*

Mojca Horvat

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana

UDK 811.163.6'282.3'374:632

V članku bo predstavljeno narečno gradivo iz pomenskega polja *kulturne rastline*, načini njegovega pridobivanja ter njegove vsebinske in pomenske značilnosti. Hkrati bodo prikazane možnosti leksikografske obdelave gradiva v t. i. tematskem slovarju slovenskih narečij.

slovenska narečja, (tematski) narečni slovar, kulturne rastline

In this article dialect material from semantic field of *cultivated plants* will be presented, as well as collection methods and structural/semantic features of gathered material. The possibilities of lexicographical analysis of the gathered material in a thematic dictionary of Slovene dialects will also be discussed.

Slovene dialects, (thematic) dialect dictionary, cultivated plants

1 Uvod

V sklopu raziskav za doktorsko disertacijo s področja narečjeslovja (Horvat 2012) je bil s terenskim delom zbran obširen korpus primerljivega in tematsko zaokroženega narečnega besedja iz pomenskega polja *kulturne rastline*, ki ga je mogoče izrabiti ne le za besedotvorne raziskave, za katere je bilo to v prvi vrsti zbrano, pač pa tudi za besedoslovne.

Zbirka gradiva zajema okrog 20.000 eno- in večbesednih poimenovanj, zbranih v več kot osemdesetih krajevnih govorih vseh sedmih narečnih skupin, in jo je mogoče leksikografsko obdelati v t. i. tematskem slovarju slovenskih narečij, s katerim se lahko na eni strani zapolnjuje vrzel ob odsotnosti splošnega slovenskega narečnega slovarja, po drugi strani pa ta k njegovemu nastanku ravno vzpodbuja.

Ideja o t. i. vseslovenskem narečnem slovarju (imenovan tudi slovar slovenskega živega jezika ali narečni leksikon) se je v slovenski dialektologiji omenjala že večkrat (Smole¹ 1992/1993; Kenda - Jež, Weiss 1999; Benko, Koletnik 2011; Benko 2013 ...), kajti obstoječi narečni slovarji, ki jih je vsako leto več,² zajemajo (splošno) besedje

¹ V Smole (1992/1993: 234) je nakazana zasnova načrta.

² V letošnjem letu je nastal slovar rateškega govora *Rateški slovar: ad abnjaka da žoka in ad agrabka da žlef* (Jožica Škofic, Klemen Klinar; Kranjska Gora: Občina, 2015), v letu 2014 sta nastala slovarja *Kostelski slovar* (Jože Gregorič, uredili Sonja Horvat, Ivanka Šircelj-Žnidaršič, Peter Weiss; Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU; Kostel: Občina, 2014) in *Slovar črnomaljskega govora* (Janez Kramarič, Vera Smole, Tanja Radovič, Mateja Zupančič; Črnomelj: Knjižnica, 2014), v letu 2013 pa spletni slovar *Narečna bera: koroška narečja: materinščina vsakega Korošca in Korošice* (Anja Benko; www.narecna-bera.si).

posameznih narečij (npr. Mukič, Škrlep, Weiss ...) ³ oz. krajevnih govorov (Ivančič Kutin, Novak ...) ⁴. Glede na vsebino so nekateri slovarji tematski, npr. s področja oblačilnega izrazja (Kenda - Jež 2015), ⁵ lončarskega in kmetijskega izrazja (Koletnik 2008), ⁶ poljedelskega izrazja (Benko 2013), ⁷ manjše nemonografske zbirke ⁸ pa zajemajo besedje s številnih tematskih področij, npr. kovaškega, ptičarskega, tesarskega, kletarskega, kuharskega, suhorobarskega, furmanskega, ribiškega, mlinarskega, pastirskega, sirarskega in jamarskega izrazja.

2 Gradivo za tematski slovar slovenskih narečij

V pričujočem prispevku bo omenjeni gradivski korpus predstavljen z več vidikov, in sicer bodo navedeni načini pridobivanja gradiva, predstavljena bo njegova vsebinska stran, ob sopostavitvi s knjižnim jezikom bodo prikazane njegove (pomenske) značilnosti ter njegova izrazna stran, prav tako pa bo prikazana mreža krajev, v katerih je bilo gradivo zbrano.

2.1 Načini pridobivanja gradiva

Vse gradivo je bilo pridobljeno z isto metodo, tj. z anketno metodo s pomočjo vprašalnice Francke Benedik *Vprašalnica za sadovnjak, vrt, polje* (v nadaljevanju *Vprašalnica*), ki je bila skupaj z *Vprašalnico za živali* objavljena v *Traditiones* (Benedik 1994) v članku z naslovom *Vprašalnice za zbiranje narečnega gradiva*. Za primarno raziskavo je bilo iz *Vprašalnice* izbranih tistih 258 vprašanj, ki iščejo narečna poimenovanja iz pomenskega polja *kulturne rastline*.

Gradivo je bilo zbrano v 85 ⁹ krajevnih govorih slovenskega jezikovnega prostora, in sicer na pet načinov: a) s samostojno terensko raziskavo, b) s terensko raziskavo s sodelovanjem drugih raziskovalcev, c) z izpisovanjem iz narečjeslovnih diplomskih del, č) z izpisovanjem iz narečjeslovnih seminarskih nalog (po potrebi z dodatnim terenskim preverjanjem) ter d) z izpisovanjem iz tematsko relevantnih narečjeslovnih razprav.

³ Francek Mukič, 2005: *Porabsko-knjižnoslovenski-madžarski slovar*. Szombathely: Zveza Slovencev na Madžarskem. Dušan Škrlep, 1999: *Slovar poljanskega narečja*. Gorenja vas: Gostilna Poni. Peter Weiss, 1998: *Slovar govorov Zadrebke doline med Gornjim Gradom in Nazarjami*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

⁴ Barbara Ivančič Kutin, 2007: *Slovar bovškega govora*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. Franc Novak, 1985, 1996, 2009: *Slovar beltinskega prekmurskega govora*. Murska Sobota: Pomurska založba.

⁵ Karmen Kenda-Jež, ²⁰¹⁵ (²⁰⁰⁷): *Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini = contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale*. Ukve: S. K. S. Planika Kanalska dolina, Slori; Ljubljana: ISJ FR ZRC SAZU.

⁶ Mihaela Koletnik, 2008: *Panonsko lončarsko in kmetijsko izrazje ter druge dialektološke razprave*. Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta.

⁷ Anja Benko, 2013: *Narečna bera*. www.narecna-bera.si

⁸ Te so pogosto prikazane v znanstvenih razpravah ali pa predstavljajo jedro diplomskih in magistrskih narečjeslovnih nalog, ki nastajajo v vseh univerzitetnih središčih na Slovenskem.

2.2 Vsebinske značilnosti gradiva

Na podlagi razvrščevalnih pomenskih sestavin¹⁰ je mogoče zbrano gradivo razvrstiti v več ožjih tematskih skupin, ki jih navajamo v nadaljevanju, za vsako tudi nekaj primerov knjižnih iztočnic ter njihove zaporedne številke iz Vprašalnice.

1. Poimenovanja zemljišč, kjer se prideluje določena rastlina: npr. V001¹¹ sadovnjak, V076 vinograd, V099 vrt.
2. Poimenovanja zemljišč, kjer je rasla določena vrsta poljščine: npr. V184 krompirišče, V191 deteljšeče, V230 ječmenišeče.
3. Poimenovanja sadežev: npr. V004 jabolko, V029 češnja, V084 borovnice, V086 brusnice.
4. Poimenovanja neužitnih delov rastlin: npr. V005 pecelj, V123 nadzemni del repe, V169 strok (fižola).
5. Poimenovanja drevesnih vrst, grmovnic, trajnic: npr. V009 jablana, V012 divja jablana, V091 robidovje.
6. Poimenovanja kulturnih rastlin: npr. V133 krmna pesa, V136 sladkorna pesa, V141 redkvice.
7. Poimenovanja začimbnih rastlin, npr. V109 peteršilj, V110 zelena, V115 drobnjak.
8. Poimenovanja samoraslih rastlin: npr. V203 plevel, V205 osat, V206 slak.
9. Poimenovanja izdelkov, pripravljenih iz sadja in zelenjave: npr. V014 jabolčno žganje, V038 krljji, V157 zeljna solata.
10. Razno.

2.3 Značilnosti zbranega narečnega besedja

Narečno leksiko je ob sopostavitvi z ekvivalentno knjižno leksiko in na podlagi zemljepisnega obsega njenih pojavitev mogoče uvrstiti v več sklopov:

⁹ Mreža krajevnih govorov zajema naslednje točke, razvrščene po narečnih skupinah od zahoda proti vzhodu in severu: 1 primorska narečna skupina: 1-1 Srpenica, 1-2 Žaga, 1-3 Bovec, 1-4 Bavšica, 1-5 Kojško, 1-6 Medana, 1-7 Vrh Sv. Mihaela (San Michele del Carso, Italija), 1-8 Kopriva, 1-9 Velike Žablje, 1-10 Col, 1-11 Selce, 1-12 Zagorje, 1-13 Koritnice, 1-14 Koseze, 1-15 Dolina pri Trstu (San Dorligo della Valle, Italija), 1-16 Puče; 2 rovtarska narečna skupina: 2-1 Podlanišče, 2-2 Idrija, 2-3 Žirovski Vrh Sv. Antona, 2-4 Zavrtec, 2-5 Logatec, 2-6 Hosta, 2-7 Godešič, 2-8 Zatulmin, 2-9 Ponikve; 3 gorenjska narečna skupina: 3-1 Dražgoše, 3-2 Podjelje, 3-3 Koprivnik v Bohinju, 3-4 Selo pri Bledu, 3-5 Prezrenje, 3-6 Žeje pri Komendi, 3-7 Buč, 3-8 Hrastnik pri Trojanah; 4 dolenska narečna skupina: 4-1 Vnanje Gorice, 4-2 Sadinja vas, 4-3 Nova vas, 4-4 Podcerkev, 4-5 Spodnje Brezovo, 4-6 Kuželjevec, 4-7 Gobnik, 4-8 Vesela Gora, 4-9 Ždinja vas, 4-10 Velike Brusnice, 4-11 Šentjernej, 4-12 Plešče (Republika Hrvaška), 4-13 Črnomelj; 5 štajerska narečna skupina: 5-1 Radmirje, 5-2 Trbovlje, 5-3 Jurklošter, 5-4 Vrh nad Laškim, 5-5 Vojsko, 5-6 Kapele, 5-7 Ložnica pri Žalcu, 5-8 Podlog v Savinjski dolini, 5-9 Podkraj pri Velenju, 5-10 Spodnje Tinsko, 5-11 Kačji Dol, 5-12 Slovenska Bistrica, 5-13 Malo Tinje, 5-14 Dogoše, 5-15 Miklavž na Dravskem polju; 6 panonska narečna skupina: 6-1 Čeremožiše, 6-2 Ptujška Gora, 6-3 Lancova vas, 6-4 Starše, 6-5 Biš, 6-6 Juršinci, 6-7 Vogričevci, 6-8 Cven, 6-9 Črešnjevci, 6-10 Spodnja Bačkova, 6-11 Večeslavci, 6-12 Pertoča, 6-13 Markovci, 6-14 Brezovci, 6-15 Kančevci, 6-16 Bakovci, 6-17 Dokležovje, 6-18 Lipovci, 6-19 Črenšovci; 7 koroška narečna skupina: 7-1 Libeliče, 7-2 Spodnje Javorje, 7-3 Ravne na Koroškem, 7-4 Legen, 7-5 Kapla na Kozjaku.

¹⁰ Termin *razvrščevalna pomenska sestavina* je povzet po Vidovič Muha 2000.

¹¹ Oznaka V pomeni vprašanje, številka za njo pa zaporedno številko vprašanja v Vprašalnici.

2.3.1 Besedje, prisotno v vseh narečnih skupinah

To besedje se na pomenski ravni od knjižnega jezika ne razlikuje, pač pa je od njega razlikovalno na glasoslovni ravni, npr.:

ajda ž ► àjda (1-2, 1-4, 1-5, 3-2, 3-3, 3-5, 3-6, 4-1, 4-2, 4-3, 4-5, 4-6, 4-7, 4-8, 4-9, 4-10), yèjda (1-1, 1-3), 'jaǰda (1-5), 'ajda (1-7, 1-9, 1-10, 1-11, 1-12, 1-13, 1-14, 2-6, 2-7, 3-7, 3-8, 4-13, 5-2, 5-4, 5-5, 5-7, 5-8, 5-9, 5-10, 5-14, 6-4, 7-2, 7-3, 7-4, 7-5),

'iejda (1-15), 'jejda (2-2), 'jejda (2-4), àjda (2-5), jéjda (2-8), 'jeǰda (2-9), ájda (3-1), jèjda (3-4), åjda (4-4), åjda (4-11), 'äjda (6-1), 'ejda (6-3), 'ajda (6-18), 'ɛjda (7-1) *ajda* ☐ SSKJ +, p+ | ⇒ *ajdina, dina, hajda, hajdina*

2.3.2 Besedje, prisotno v več narečnih skupinah, a ne v vseh

To besedje se na glasoslovni in pomenski ravni razlikuje od knjižnega jezika, na pomenski ravni pa je skupno več narečnim skupinam, npr.:

belina ž ► 1 blíma (3-6), b'lima (3-7, 3-8), bəlíma (4-1), be'lina (5-1) *surovo žganje | tekočina, ki nastane v prvi fazi kuhanja* ☐ SSKJ +, p – | ⇒ *belka, cik, curek, cvet, ficko, flema, forlavf, grinšpan, korenta/korenda, langa, luter, najga, nanga, patoka, plaviš, prežaga, pront, prunt, sirotka, šnopenec, žganje, žonta;*

2 be'lima (7-1), be'lima (7-4) *žgana pijača, ki vsebuje največ alkohola, uporabna predvsem v zdravstvene namene* ☐ SSKJ +, p – | ⇒ *belšica, cvet, cvetek, čemerika, dimec, dimnovek, droženka, ficko, fickoš, foržič, luter, najga, pocevnjak, prežganec, prežižganec, prunt, splaviš, šnops, špirit, žganje, žonta*

2.3.3 Besedje, prisotno v posameznih narečnih skupinah oz. posameznih krajevnih govorih

To besedje se na glasoslovni in pomenski ravni razlikuje od knjižnega jezika in je značilno le za posamezne narečne skupine, npr.:

bat m ► 1 'bât (6-19) *fižolovka | tanjši kol, okrog katerega se ovija visoki fižol* ☐ SSKJ +, p – | ⇒ *fažolinjavka, fižolinjak, fižolnica, fižonovišče, fraska, fržolica, fržolovka, kanela, kol, kolec, kolek, lata, nakol, natik, natič, palica, prekla, ragla, ragljica, rahla, raja, rajica, rakla, raklič, ranta, raženj, ščap, ščapka, štanga;* 2 'bat (6-7), 'bât (6-8)

| oluščen koruzni storž ☐ SSKJ +, p – | ⇒ *češarek, čurčelj, čužek, glaviščnica, iztolček, kerg, kifelj, kijec, klasinec, klasina, klasinka, klebenec, kocelj, kocen, koncelj, končulj, latovina, orobkanec, panok, panoglja, polognin, rog, rožec, rožič, ružek, storž, storževje, stroček, stročje, strok, stržen, štingelj, štok, štor, štrucelj, štuček, tolček*

2.3.4 Besedje, prisotno v posameznih narečnih skupinah oz. posameznih krajevnih govorih

To besedje besednjaku knjižnega jezika ni znano, zavzema manjše zemljepisno območje v posameznih narečnih skupinah, npr.:

ajdina ž ▶ 'ajdna (5-1, 5-3, 5-4, 5-11, 5-15), 'e:dna/'ajdna (5-12), 'äjdna (6-2), i'di:ina (6-14, 6-15, 6-16), aj'di:ina (6-17) *ajda* ☐ SSKJ +, p + nar. | ⇨ *ajda, dina, hajda, hajdina*

ajdinišče s ▶ idi'nišče (6-14, 6-15), ajdi'niščä (6-17), idi'niščä (6-18) |*njiva, kjer je bila požeta ajda*| ☐ SSKJ – | ⇨ *ajdišče, ajdovišče, ajdovščina, dinišče, hajdinišče*

apoh m ▶ 'a:pox (5-11) *zelena* |*začimbna rastlina s temno zelenimi deljenimi listi in gomoljasto odebeljeno korenino*| ☐ SSKJ – |

⇨ *celer, epoh, selena, seler, šeler, šelin, šelna, šelovna, zelen, zelena, zeler*

armulin m ▶ ərmu'li:n (1-5, 1-6), γər'mu:lin (1-7) *marelica* |*sadno drevo ali njegov rumenkasti koščičati sadež*| ☐ SSKJ – | ⇨ *marabelica, marelica, marulica, marabela, marena, marula, rabela, romolin*

ašlek m ▶ 'ašlek (6-7), 'äšlāk (6-8) *šalotka* ☐ SSKJ – | ⇨ *čapljek, česnikarica, forlek, kozjak, kozlek, lek, luk, ošlek, smrkljec, solatka, stročnjak, šalotek, šaloten, šalotka, šalotnik, šarlotka, škalonja, šoparica*

2.4 Besednovrstna opredelitev besedja

Z vidika besednovrstne klasifikacije predstavlja večinski delež gradiva enobesedno samostalniško besedje, kar je glede na strukturo vprašanj v Vprašalnici, ki so tvorjena po principu *Kako se imenuje (Ksi.) ...* (npr. *Ksi. del obdelane zemlje, kjer raste sadno drevje? Ksi. z železom bogata rastlina, katere listi se skuhajo in sesekljani pripravijo za zeleno prikuho?*), pričakovano, saj ta predvidevajo samostalniško poimenovanje. Redkejša so vprašanja, ki zahtevajo pridevnik (npr. *Če je v jabolku ali v drugem sadju črv, rečemo, da je ...*), najredkejša pa glagolska (npr. *Kaj je treba narediti s krompirjem, ko ozeleni in malo zraste?*). Posledica anketnega zbiranja gradiva, tj. zbiranja po principu *vprašanje* → *odgovor*, je odsotnost sobesedila in neosnovnih slovarskih oblik.

Ob enobesednih se v gradivu pojavljajo tudi večbesedni leksemi tipa *divja hruška*, ki bodo v slovarju obravnavani kot samostojne iztočnice, abecedno razvrščene po začetnici prve enote besedne zveze in s kazalko ob drugi enoti.

3 Možnost leksikografske obdelave gradiva

3.1 Poknjizenost iztočnic

Glede na to, da je za predstavljeno gradivo mogoče izdelati večnarečni slovar, ki bo vključeval glasovno, oblikoslovno, besedoslovno in besedotvorno diferencirano gradivo, bo stopnja abstrahiranja zapisa gradiva visoka, in sicer prisotna na več jezikovnih ravneh – iztočnice, katerih etimologija korenskega morfema je znana, bodo poknjizene v skladu z etimološko-zgodovinskim načelom, medtem ko bodo etimološko nerazjasnjene iztočnice poknjizene le na glasovni ravni in zapisane v ležečem tisku (npr. *brbalon* 'vrsta slive' (6-8), *kampuš* 'jabolčni krlji' (1-8), *končul* 'oluščen koruzni storž' (1-5), *šišmoja* 'zelje, ki ne naredi glav' (5-1)).

3.2 Zgradba geselskega članka

V skladu z leksikografskimi načeli je mogoče narečno gradivo urediti v strukturno enake geselske članke, kjer bodo poknjženi iztočnici sledili slovnični podatki¹² (npr. m ž s), za znakom ► pa bo v nacionalni fonetični transkripciji zapisano narečno gradivo s krajevnimi označevalniki (npr. 4-2 krajevni govor Sadinje vasi dolenskega narečja, 6-17 krajevni govor Dokležovja prekmurskega narečja ...). Nadaljnji, tj. pomenski razdelek geselskega članka, bo vseboval razlago narečne besede, pri čemer bo ta za iztočnice, katerih narečni in knjižni pomen sovpadata, nadomeščen s knjižno ustreznico, npr. nar. *ášlek*, knjiž. *šalotka*, nar. *belička*, knjiž. *brusnica*, nar. *berzota/beržota* knjiž. *ohrovt*, medtem ko bo pri iztočnicah, katerih narečni in knjižni pomen ne sovpadata, razlaga navedena v ležečem tisku znotraj pokončnic, npr. *ábranek* |*mlad krompir na poganjkih*], *bélšica* |*žgana pijača, ki vsebuje najvišjo stopnjo alkohola, uporabna predvsem v zdravstvene namene*]. Pri leksemih, kjer navedba knjižne ustreznice ne bi bila dovolj povedna, npr. knjiž. *fižólovka* za nar. *bat* oz. knjiž. *krompírjevica* za nar. *bílje*, bo ob njej v pokončnicah dodana razlaga leksema, tj. |*tanjši kol, okrog katerega se ovija visoki fižol*| in |*nadzemni del krompirja*|.

Pomenskemu razdelku bo sledil informativni – uvedel ga bo znak □ –, ki bo prinašal podatke o vključenosti oz. ne vključenosti leksema v *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ + oz. SSKJ –), kjer bo ob ugotovljeni vključenosti leksema preverjano še njuno pomensko ujemanje (p +) oz. neujemanje (p –).

Zadnji razdelek, ki ga bo uvedel znak ⇔, bo sopomenski in bo prinašal informacije o vseh sopomenkah znotraj analiziranega korpusa, s čimer bodo vzpostavljene povezave med enakopomenskimi iztočnicami. Npr. *ašlek* ⇔ *čapljek, česnikarica, forlek, kozjak, kozlek, lek, luk, ošlek, smrkljec, solatka, stročnjak, šalotek, šaloten, šalotka, šalotnik, šarlotka, škalonja, šoparica*.

Večpomenskost leksema bo nakazana s številčnimi oznakami (1 2 3), ki bodo vpeljevale posamezne pomene leksema, npr.:

bob m ► **1** 'bop (1-1, 1-2, 1-3, 1-4) *fižol* □ SSKJ +, p – | ⇔ *bažol, cizra, fažol, fažon, fižek, fižol, fižola, fižon, fržol, grah, stročnik*; **2** 'bo:p (5-12), 'buo:p (5-13), 'bo:p (5-15), 'buop (6-2) *krompir* □ SSKJ +, p – | ⇔ *čompa, krompir, krumpič, krumpiš, krum-*

pelj, krumplin, repa, repica; **3** 'buo:b (1-10), 'ba:p (2-1), 'buop (5-2) *krmni grah* □ SSKJ +, p – | ⇔ *graholjka, grah, grahor, grahora, grahorica, grahorka, grahovica, grašček, grašica, graška, ogrščica, orbezel, soja*

3.3 Tip slovarja

Zbrano gradivo je primerno za predstavitev v narečnem slovarju, ki ga lahko skladno s tipologijo narečnih slovarjev po Kenda - Jež, Weiss: 1999 opredeljujemo takole:

¹² Spol samostalnika se lahko v narečjih razlikuje od spola v knjižnem jeziku npr. knjiž. *jabolko* (sr. sp.) proti nar. gorenjsko *jabuk* (m. sp.), nar. prekmursko *jabuka* (ž. sp.), nar. notranjsko *jabuka* (ž. sp.), tako se slovnični podatki nanašajo le na poknjženo in ne narečno obliko.

- z ozirom na zemljepisno razsežnost obravnavanega ozemlja kot *večsistemski narečni slovar*, saj bo vključeval besedje 85 krajevnih govorov s prav toliko različnimi sistemi;
- z ozirom na vsebino kot *tematski narečni slovar*, ki bo zajemal besedje iz pomenskega polja kulturne rastline;
- z ozirom na vključenost iztočnic kot *konkordančni narečni slovar*, ki bo vključeval le tiste besedne oblike, ki so prisotne v gradivu – za samostalnike in pridevnike je to v večini primerov edninska imenovalniška oblika, za glagole pa nedoločniška in sedanjíška oblika za prvo osebo ednine oz. množine;
- z ozirom na časovno zvrstnost gradiva kot *sinhroni narečni slovar*, ki popisuje besedni fond obravnavanih krajevnih govorov na prelomu 20. in 21. stoletja;
- z ozirom na metodo kot *konfrontativni narečni slovar*, ki bo vključeval poknjžene narečne in knjižnim leksemsko enake narečne iztočnice;
- z ozirom na potencialnega uporabnika kot *znanstveni slovar*;
- z ozirom na obseg zajetih idiomov kot *enozvrstni narečni slovar*;
- z ozirom na socialnozvrstni položaj obravnavanega idioma kot *nenormativni, tj. opisni in prikazovalni narečni slovar*.

3.4 Informativnost slovarja

Na podlagi predvidene strukture bo tako mogoče iz slovarskih enot pridobiti naslednje informacije o obravnavanih narečnih leksemih:

- fonetično podobo leksema,
- zemljepisno razširjenost leksemov,
- razlago pomena narečnih leksemov v okviru tematskega polja,
- podatke o enakosti oz. različnosti narečnih in knjižnih pomenov leksemov,
- podatke o večpomenskosti narečnih leksemov,
- podatke o sopomenskosti narečnih leksemov.

4 Sklep

Zbrano narečno gradivo ne predstavlja idealnega korpusa za sestavo narečnega slovarja (npr. odsotnost rodilniške oblike, sobesedila in časovnozvrstnostnih označevalnikov), vendar pa je kot tako zaradi njegove pestrosti, zanesljivosti, sistematičnosti, primerljivosti in aktualnosti za slovarsko obravnavo povsem primerno, kar se je ne nazadnje pokazalo tudi na vključenih vzorčnih primerih geselskih člankov. Slovar bo tako dokumentiral obstoj in pomenske značilnosti leksemov iz pomenskega polja kulturne rastline ter prikazoval njihovo zemljepisno razširjenost. Njegova vloga bo ne nazadnje tudi vzpodbujanje k tovrstni obravnavi številnih zbirk narečnega besedja za različna tematska polja.

Literatura

- BENEDIK, Francka, 1994: Vprašalnice za zbiranje narečnega gradiva. *Traditiones* 23. 87–142.
- BENKO, Anja, KOLETNIK, Mihaela, 2011: Primerjalni narečni strokovni (slikovni) slovar za besedje s tematskega področja vrt in sadovnjak v izbranih govorih panonske in koroške narečne skupine. *Jezikoslovni zapiski* 17/1. 273–286.
- HORVAT, Mojca, 2012: *Morfološka struktura in geolingvistična interpretacija rastlinskih poimenovanj v slovenskih narečjih*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- KENDA - JEŽ, Karmen, WEISS, Peter, 1999: Posebnosti (slovenskega) narečnega slovaropisja. Erika Kržišnik, Metka Lokar (ur.): *35. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 27–45.
- SMOLE, Vera, 1992/93: Vseslovenski narečni slovar: da ali ne. *Jezik in slovstvo* 38/6. 233–235.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 2000: *Slovensko leksikalno pomenoslovje*. Govorica slovarja. Ljubljana: ZIFF.